

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 14 lipca 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że I. K. w okresie od 1 września 2015 r. do 21 grudnia 2015 r. nie podlega ubezpieczeniom społecznym : emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik u płatnika składek (...) Sp. z o.o. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że w dniu 1 września 2015 r. strony zawarły umowę, której nadały nazwę umowy o pracę na czas pełnienia funkcji prezesa zarządu spółki od dnia 3 lipca 2015 r. na stanowisku prezesa zarządu spółki prawa handlowego (...) Sp. z o.o. w pełnym wymiarze czasu pracy, z wynagrodzeniem zasadniczym w kwocie 6 400,00 zł brutto i premią prowizyjną uzależnioną od zysku spółki. Jako termin rozpoczęcia pracy wskazano datę 1 września 2015 r. (I. K. miałyby świadczyć pracę do dnia 22 grudnia 2015 r.), a od dnia 23 grudnia 2015 r. stała się niezdolna do pracy z powodu choroby (zaświadczenia o niezdolności do pracy zostały wystawione na okres od 23 grudnia 2015 r. do 22 czerwca 2016 r.). Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał, że I. K. pełniła funkcję prezesa od początku powstania spółki tj. od lipca 2015 r., a potrzeba zawarcia umowy o pracę powstała dopiero we wrześniu 2015 r. Organ rentowy podkreślił, że samo pełnienie funkcji prezesa zarządu spółki z o.o. nie rodzi obowiązku ubezpieczeń społecznych, a co więcej sytuacja finansowa spółki nie pozwalała na zatrudnienie pracownika z miesięcznym wynagrodzeniem w wysokości 6 400,00 zł brutto. W ocenie organu rentowego działania polegające na zgłoszeniu I. K. do ubezpieczeń w charakterze pracownika świadczą o chęci świadomego osiągnięcia korzyści z systemu ubezpieczeń społecznych i skorzystanie ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego w związku z chorobą. Tym samym na podstawie art.83 § 1 Kodeksu cywilnego w związku z art.300 Kodeksu pracy Zakład Ubezpieczeń Społecznych stwierdził, że umowa o pracę zawarta między (...) Sp. z o.o., a I. K., jako zawarta dla pozorów, jest nieważna i I. K. nie podlega ubezpieczeniom społecznym w okresie objętym decyzją.

/decyzja k.51 - 57 akt ZUS/

W dniu 1 sierpnia 2018 r. I. K. złożyła odwołanie od ww. decyzji zaskarżając ją w całości i wnosząc o jej zmianę poprzez stwierdzenie, że umowa o pracę zawarta pomiędzy (...) Sp. z o.o., a I. K. jest ważna i tym samym I. K. przysługuje zasiłek chorobowy. W uzasadnieniu odwołania I. K. wskazała, że była zatrudniona w pełnym wymiarze czasu pracy, a jej obowiązki pracownicze sprowadzały się do kontaktów handlowych (m.in. podpisywania umów), kontroli jakości produkcji oraz sprawowania nadzoru nad pracownikami. W ocenie skarżącej okoliczności niniejszej sprawy nie potwierdzają, aby celem stron zawartej umowy o pracę był brak woli rzeczywistego jej świadczenia z jednej strony, a zarazem brak woli korzystania z tej pracy przez drugą stronę. Zdaniem skarżącej skoro między stronami został zawarty ważny stosunek pracy i był on faktycznie realizowany, to I. K. podlegała ubezpieczeniom społecznym.

/odwołanie k. 2 – 7/

W odpowiedzi na odwołanie, pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie jednocześnie przytaczając argumentację zawartą w treści zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie k.73 – 74 odwrót/

Na rozprawie w dniu 27 lutego 2018 r. pełnomocnik płatnika przyłączył się do stanowiska odwołującej się.

/stanowisko pełnomocnika płatnika min.00:01:33 rozprawy z dnia 27 lutego 2018 r., płyta CD k.171/

Na rozprawie w dniu 12 czerwca 2018 r. pełnomocnik organu rentowego wniósł o oddalenie odwołanie oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

/stanowisko pełnomocnika organu rentowego min.00:02:46 rozprawy z dnia 12 czerwca 2018 r., płyta CD k.211/

Na rozprawie w dniu 25 września 2018 r. strony podtrzymały dotychczasowe stanowiska w sprawie.

/protokół rozprawy z dnia 25 września 2018 r., płyta CD k.233/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Płatnik składek (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. została zawiązana na podstawie umowy spółki z dnia 25 czerwca 2015 r. (sporządzoną Aktem Notarialnym, Repertorium A numer (...)) i w dniu 27 lipca 2015 r. została wpisana do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego. Z informacji ujawnionej w KRS wynika, że współnikami spółki są: Y. K. posiadająca 1000 udziałów o łącznej wartości 50 000,00 zł oraz Toni K. posiadający 1000 udziałów o łącznej wartości 50 000,00 zł. Z informacji ujawnionej w KRS wynika, że prezesem zarządu jest I. K., a spółka prowadzi działalność w zakresie: przygotowywania i dostarczania żywności dla odbiorców zewnętrznych (catering), restauracji i innych stałych placówek gastronomicznych, ruchomych placówek gastronomicznych, pozostałej usługowej działalności gastronomicznej, przygotowywania i podawania napojów, pozostałej sprzedaży detalicznej prowadzonej w niewyspecjalizowanych sklepach, pozostałej indywidualnej działalności usługowej, produkcji napojów, produkcji artykułów spożywczych, działalności usługowej w zakresie informacji. Prokurentem spółki jest Y. K.. Uprawnionym do reprezentowania spółki jest zarząd spółki w skład którego wchodzi prezes zarządu spółki, przy czym do dokonywania czynności powyżej 20 000,00 zł konieczna jest zgoda prokurenta spółki.

/odpis z KRS k.98 - 100 /

Podstawowa działalność (...) sp. z o.o. miała sprowadzać się do sprzedaży (...) tj. bułek z mięsem w punktach gastronomicznych. Osobą decydującą o sposobie prowadzenia działalności był Toni K..

/zeznania świadka T. K. min.00:05:06 – 00:24:59 rozprawy z dnia 27 lutego 2018 r., płyta CD k.171, zeznania wnioskodawczyni min.00:05:49 – 00:45:22 w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:03:14 – 00:10:26, min.00:32:14 – 00:43:15 rozprawy z dnia 12 kwietnia 2018 r., płyta CD k.182/

Wnioskodawczyni I. K. legitymuje się wykształceniem wyższym pedagogicznym. Do dnia 31 sierpnia 2015 r. pozostawała w zatrudnieniu na stanowisku pomocy nauczyciela w (...) Ośrodku (...) w Ł..

/okoliczności bezsporne/

Od początku istnienia spółki (...) pełniła funkcję prezesa zarządu. W początkowym okresie wnioskodawczyni nie otrzymała umowy o pracę, gdyż w tym czasie miała zapoznać się ze specyfiką rynku.

/zeznania świadka T. K. min.00:05:06 – 00:24:59 rozprawy z dnia 27 lutego 2018 r., płyta CD k.171, zeznania wnioskodawczyni min.00:05:49 – 00:45:22 w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:03:14 – 00:10:26, min.00:32:14 – 00:43:15 rozprawy z dnia 12 kwietnia 2018 r., płyta CD k.182/

W dniu 1 września 2015 r. pomiędzy (...) sp. z o.o. reprezentowaną przez pełnomocnika T. K., uprawnionego do zawarcia umowy na podstawie uchwały Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników Spółki nr (...)/ (...) z dnia 3 lipca 2015 r., a I. K. sporządzono umowę o pracę na czas pełnienia przez I. K. funkcji prezesa zarządu spółki od dnia 3 lipca 2015 r. na stanowisku prezesa zarządu spółki prawa handlowego (...) sp. z o.o. W treści umowy wskazano, że wnioskodawczyni będzie świadczyć pracę w pełnym wymiarze czasu pracy, a jako miejsce wykonywania pracy wskazano Ł. oraz okręg działalności spółki. Wynagrodzenie wnioskodawczyni zostało określone w wysokości 6 400,00 zł brutto.

/umowa o pracę k.39 – 45 akt ZUS/

Z ww. tytułu wnioskodawczyni została zgłoszona do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych oraz do obowiązkowego ubezpieczenia zdrowotnego.

/okoliczność bezsporna/

Zgodnie z zakresem obowiązków, do powierzonych wnioskodawczyni zadań pracowniczych miało należeć:

- zarządzanie przedsiębiorstwem spółki w Polsce.
- zawieranie umów zgodnie z działalnością spółki.
- reprezentowanie spółki w Polsce.
- realizowanie wytycznych planów oraz osiągnięcie założonych wyników gospodarczych.
- współdziałanie z organami spółki w opracowywaniu planów jej działalności.
- wykonywanie uchwał organów spółki.
- dbanie o terminowość regulowania zobowiązań i wiarygodności spółki.
- racjonalne gospodarowanie mieniem spółki i zapewnienie jego ochrony.
- pozyskiwanie kontrahentów spółki.
- pozyskiwanie nowych lokali użytkowych spółki.
- nadzór nad pracownikami spółki.

/umowa o pracę k.39 – 45 akt ZUS/

Zaświadczenie lekarskie z dnia 1 września 2015 r. wskazuje na brak przeciwwskazań do wykonywania przez wnioskodawczynię pracy na stanowisku prezesa zarządu.

/zaświadczenie lekarskie k.27 akt ZUS/

W ramach powierzonych obowiązków wnioskodawczyni zajmowała się wszelkimi kwestiami związanymi z otwarciem punktów sprzedaży (...). I. K. prowadziła rozmowy z potencjalnymi kontrahentami spółki m.in. co do zawarcia stosownych umów w zakresie wykonania i wyposażenia punktów sprzedaży, świadczenia usług telekomunikacyjnych, zatrudnienia pracowników w punktach gastronomicznych (foodtruckach), wykonania logotypów firmy oraz przeprowadzenia stosownych akcji promocyjnych. I. K. przeprowadzała szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy.

/zeznania świadków: T. K. min.00:05:06 – 00:24:59 rozprawy z dnia 27 lutego 2018 r. , płyta CD k.171, I. R. min.00:18:50 – 00:27:52 rozprawy z dnia 12 kwietnia 2018 r. , płyta CD k.182, S. B. min.00:07:17 – 00:19:39 , Ł. S. min.00:19:39 – 00:31:03 , Ł. B. min.00:32:14 – 00:40:08 rozprawy z dnia 12 czerwca 2018 r. , płyta CD k.211 oraz zeznania wnioskodawczyni min.00:05:49 – 00:45:22 w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:03:14 – 00:10:26 , min.00:32:14 – 00:43:15 rozprawy z dnia 12 kwietnia 2018 r. , płyta CD k.182 , karta szkolenia BHP k.44 , karta szkolenia BHP k.47/

Oprócz wnioskodawczyni, płatnik składek nie zatrudniał pracowników , a jedynie wynajmował pracowników tymczasowych zatrudnianych przez firmę zewnętrzną tj. (...) Sp. z o.o.

/zeznania świadków: T. K. min.00:05:06 – 00:24:59 rozprawy z dnia 27 lutego 2018 r. , płyta CD k.171 , A. S. min.00:13:16 – 00:18:50, M. Ł. min.00:27:52 – 00:32:14 rozprawy z dnia 12 kwietnia 2018 r. , płyta CD k.182/

Jako prezes zarządu I. K. zawierała w imieniu spółki umowy z jej kontrahentami:

- umowa o świadczeniu usług prawnych z dnia 1 lipca 2015 r.
- umowa o świadczenie usług telekomunikacyjnych z dnia 20 sierpnia 2015 r.

- umowa o rachunek bankowy oraz o świadczenia innych usług bankowych z dnia 7 września 2015 r.
- umowa o korzystaniu z pracowników tymczasowych z dnia 18 września 2015 r.
- umowa o wynajem pomieszczeń z dnia 18 września 2015 r.
- umowa zlecenie – reklama z przedpłatą z planem emisji z dnia 20 września 2015 r.
- umowa ze Stowarzyszeniem (...) dnia 13 października 2015 r.
- umowa wynajmu krótkoterminowego z dnia 20 października 2015 r.
- umowa dzierżawy z dnia 21 października 2015 r.
- umowa najmu z dnia 2 listopada 2015 r.
- umowa wynajmu krótkoterminowego z dnia 25 listopada 2015 r.

/dokumentacja k.19 – 72/

Wnioskodawczyni nie podpisywała list obecności w pracy.

/zeznania świadka T. K. min.00:05:06 – 00:24:59 rozprawy z dnia 27 lutego 2018 r. , płyta CD k.171/

Fest Smak ” sp. z o.o. nie miała biura , a na potrzeby jej funkcjonowania wykorzystywano mieszkanie należące do T. K..

/zeznania świadka T. K. min.00:05:06 – 00:24:59 rozprawy z dnia 27 lutego 2018 r. , płyta CD k.171/

Wnioskodawczyni powierzone obowiązki wykonywała w różnych porach (nie miała ustalonych godzin świadczenia pracy), pozostając w stałym kontakcie telefonicznym z T. K.. W związku z wykonywaniem powierzonych zadań, wnioskodawczyni korzystała z samochodu , telefonu oraz komputera udostępnionych jej przez T. K. , a ponadto dysponowała kartą do wypłaty środków z firmowego konta (m.in. na paliwo).Toni K. spotykał się z I. K. w siedzibie innej , należącej do niego, spółki.

/zeznania świadka T. K. min.00:05:06 – 00:24:59 rozprawy z dnia 27 lutego 2018 r. , płyta CD k.171 , zeznania wnioskodawczyni min.00:05:49 – 00:45:22 w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:03:14 – 00:10:26 , min.00:32:14 – 00:43:15 rozprawy z dnia 12 kwietnia 2018 r. , płyta CD k.182/

Część obowiązków wnioskodawczyni wykonywała u siebie w domu, w dowolnej porze. Nie była kontrolowana w jakich godzinach wykonuje czynności na rzecz spółki ani rozliczana z czasu pracy.

/zeznania wnioskodawczyni min.00:05:49 – 00:45:22 w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:03:14 – 00:10:26 , min.00:32:14 – 00:43:15 rozprawy z dnia 12 kwietnia 2018 r. , płyta CD k.182/

I. K. stała się niezdolna do pracy w dniu 23 grudnia 2015 r. Od dnia 15 maja 2013 r. wnioskodawczyni pozostaje pod stałą opieką poradni zdrowia psychicznego.

/dokumentacja medyczna wnioskodawczyni k.115 – 133 , k.137 – 141/

Podczas nieobecności I. K. w pracy, spółka nie zatrudniła pracownika na jej miejsce.

/zeznania świadka T. K. min.00:05:06 – 00:24:59 rozprawy z dnia 27 lutego 2018 r. , płyta CD k.171 , zeznania wnioskodawczyni min.00:05:49 – 00:45:22 w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:03:14 – 00:10:26 , min.00:32:14 – 00:43:15 rozprawy z dnia 12 kwietnia 2018 r. , płyta CD k.182/

Od samego początku działalność (...) sp. z o.o. przynosiła straty. W 2015 r. przychody firmy płatnika wyniosły 3 920,59 zł, a koszty jego uzyskania 205 365,64 zł (strata wyniosła 201 445,05 zł).

/zestawienie k.150, zeznania świadków: T. K. min.00:05:06 – 00:24:59 rozprawy z dnia 27 lutego 2018 r., płyta CD k.171, A. S. min.00:13:16 – 00:18:50 rozprawy z dnia 12 kwietnia 2018 r., płyta CD k.182/

Z uwagi na osiągniętą stratę, z końcem 2015 r. (...) sp. z o.o. zawiesiła prowadzoną przez siebie działalność. Wnioskodawczyni i płatnik rozwiązali umowę o pracę za porozumieniem stron z dniem 21 grudnia 2015. Wnioskodawczyni nadal figuruje w KRS jako prezes spółki.

/zeznania świadka T. K. min.00:05:06 – 00:24:59 rozprawy z dnia 27 lutego 2018 r., płyta CD k.171, zeznania wnioskodawczyni min.00:05:49 – 00:45:22 w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:03:14 – 00:10:26, min.00:32:14 – 00:43:15 rozprawy z dnia 12 kwietnia 2018 r., płyta CD k.182, świadectwo pracy - niesporne/

Powyższy stan faktyczny został ustalony na podstawie ww. dowodów z dokumentów, które nie były kwestionowane przez żadną ze stron postępowania.

W odniesieniu do zeznań I. K. oraz T. K. wskazać należy, że Sąd odmówił im wiary w zakresie w jakim wskazywano, że I. K. w spornym okresie faktycznie świadczyła pracę na rzecz płatnika w ramach stosunku pracy. Ze złożonych przez ww. zeznań wynika bowiem, że w relacji łączącej I. K. z płatnikiem występowały elementy obce stosunkowi pracy, a wskazuje na to choćby brak podporządkowania pracowniczego, co do godzin w jakich wnioskodawczyni miała świadczyć pracę. Co więcej, z zebranego materiału dowodowego wynika, że płatnik nie miał stałej siedziby, a nadto to od woli wnioskodawczyni zależało gdzie wykona powierzone jej obowiązki (np. w domu) i ile czasu spędzi przy ich wykonywaniu. Ponadto nie jest zrozumiałym dla Sądu dlaczego to właśnie Toni K. miałby pełnić funkcję bezpośredniego przełożonego względem wnioskodawczyni, skoro z faktu bycia współnikiem spółki prawa handlowego nie wynika podległość służbowa zatrudnianych w spółce pracowników. Wprawdzie I. K. przedstawiła umowy jakie w imieniu spółki zawierała z określonymi podmiotami, to jednak na tej podstawie również nie sposób ustalić, czy stosunek prawny łączący ją z płatnikiem spełniał elementy stosunku pracy. Nie jest również jasnym dlaczego dopiero we wrześniu 2015 r. płatnik składek zdecydował się zawrzeć z wnioskodawczynią umowę o pracę, skoro faktyczne powierzenie wnioskodawczyni wykonywania obowiązków prezesa spółki nastąpiło w lipcu 2015 r. W odniesieniu zaś do zeznań świadków: I. R., S. B., Ł. S., Ł. B., M. Ł. oraz A. S. wskazać należy, że jakkolwiek świadkowie ci potwierdzili, że I. K. wykonywała określone czynności związane z powierzonym jej stanowiskiem prezesa zarządu spółki, to jednak z zeznań tych (choćby również z uwagi na fakt, iż wnioskodawczyni jako prezes spółki zawierała z kontrahentami umowy także przed zawarciem spornej umowy o pracę) nie wynika czy wykonywała ona pracę na podstawie stosunku pracy, a nadto wątpliwym wydaje się, aby ww. świadkowie posiadali wiedzę na temat faktycznego stosunku prawnego łączącego strony spornej umowy o pracę.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie jako niezasadne podlegało oddaleniu.

Zgodnie z treścią art.6 ust.1 punkt 1, art.8 ust.1 i art.11 ust.1 i art.12 ust.1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2017 roku, poz.1778) pracownicy, to jest osoby pozostające w stosunku pracy, podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym.

Zgodnie z art. 210 § 1 Kodeksu Spółek Handlowych z dnia 15 września 2000 r. (tj. Dz. U. z 2017 r., poz. 1577) w umowie między spółką a członkiem zarządu oraz w sporze z nim spółkę reprezentuje rada nadzorcza lub pełnomocnik powołany uchwałą zgromadzenia wspólników. W przypadku, o którym mowa w art. 210 § 1 kodeksu spółek handlowych, chodzi o wszelkie umowy, jakie mogą być zawierane przez spółkę z członkami zarządu. Zarówno o takie, które mogą wiązać się z pełnioną funkcją, jak i te, które nie są związane z wykonywaniem funkcji członka zarządu, ale są zawierane przez osobę fizyczną poza źródłem kompetencji (Sąd Najwyższy w wyroku z 11 marca 2010 r., IV CSK 413/09, LEX nr 677902; podobnie Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 4 kwietnia 2013 r., I ACa 1275/12,

LEX nr 1313310 oraz Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z 5 grudnia 2013 r., I ACa 559/13, LEX nr 1409076). W pierwszym przypadku dotyczy to przede wszystkim umowy o pracę, umowy zlecenia czy umowy o zarządzanie spółką. Skutkiem niezastosowania się do zasad określonych w art. 210 § 1 k.s.h. jest nieważność dokonanej czynności na podstawie art. 58 k.c. Podkreślić także należy, że generalnie nie ma przeszkód prawnych do tego, aby członek zarządu spółki kapitałowej wykonywał na rzecz tej spółki czynności w ramach umowy o pracę, czy też umów cywilnoprawnych. W niniejszej sprawie nie ulega wątpliwości, że sporna umowa o pracę niewątpliwie spełnia kryteria określone we wskazanym przepisie, gdyż umowę o pracę podpisał w imieniu spółki powołany w tym celu, przez Nadzwyczajne Zgromadzenia Wspólników Spółki, pełnomocnik tj. Toni K..

Zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych przyjęło jednolicie, że o zakwalifikowaniu zatrudnienia jako czynności pracowniczych nie rozstrzygają przepisy prawa handlowego, lecz przepisy charakteryzujące stosunek pracy (por. Sąd Najwyższy w wyroku z dn. 17 grudnia 1996 r., II UKN 37/96, OSNAPiUS 1997 Nr 17, poz. 320 oraz z dn. 5 lutego 1997 r., II UKN 86/96, OSNAPiUS 1997 Nr 20, poz. 404). Generalnie stwierdzić należy, że sam fakt wykonywania czynności i pobierania za nie wynagrodzenia nie przesądza o charakterze umowy łączącej członka zarządu ze spółką. W wyroku z dnia 6 października 2004 r., sygn. akt I PK 488/03 (OSNP 2006 Nr 1, poz. 7) Sąd Najwyższy zawarł pogląd, iż ocena, czy z członkiem zarządu spółki handlowej została zawarta umowa o pracę przez dopuszczenie do jej wykonywania, zależy od okoliczności konkretnej sprawy w zakresie dotyczącym celów, do jakich zmierzały strony (czy zawarcie umowy nie stanowiło obejścia prawa) oraz zachowania elementów konstrukcyjnych stosunku pracy, w tym w szczególności cechy podporządkowania pracownika w procesie świadczenia pracy.

O uznaniu stosunku łączącego dwie osoby za stosunek pracy rozstrzygają przepisy prawa pracy.

Według art. 22 § 1 kodeksu pracy, przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

Do cech pojęciowych pracy stanowiącej przedmiot zobowiązania pracownika w ramach stosunku pracy należą osobiste i odpłatne jej wykonywanie w warunkach podporządkowania. Zgodnie ze stanowiskiem judykatury stosunek ubezpieczeniowy jest następczy wobec stosunku pracy i powstaje tylko wówczas, gdy stosunek pracy jest realizowany. Jeżeli stosunek pracy nie powstał bądź też nie jest realizowany, wówczas nie powstaje stosunek ubezpieczeniowy, nawet jeśli jest odprowadzana składka na ubezpieczenie społeczne (wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 17 stycznia 2006 r. III AUa 433/2005, Wspólnota (...)). Podleganie pracowniczemu tytułowi ubezpieczenia społecznego jest uwarunkowane nie tyle opłacaniem składek ubezpieczeniowych, ile legitymowaniem się statusem pracownika rzeczywiście świadczącego pracę w ramach ważnego stosunku pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2005 r. o sygn. akt II UK 43/05, OSNAPiUS rok 2006/15 - 16/251).

Sąd Okręgowy w całości podziela stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 24 lutego 2010 r. w sprawie o sygn. akt II UK 204/09 (lex nr 590241), iż o tym czy strony istotnie nawiązały stosunek pracy stanowiący tytuł ubezpieczeń społecznych nie decyduje samo formalne zawarcie umowy o pracę, wypłata wynagrodzenia, przystąpienie do ubezpieczenia i opłacenie składki, wystawienie świadectwa pracy, ale faktyczne i rzeczywiste realizowanie elementów charakterystycznych dla stosunku pracy, a wynikających z art. 22 § 1 k.p. Istotne więc jest, aby stosunek pracy zrealizował się przez wykonywanie zatrudnienia o cechach pracowniczych.

W judykaturze Sądu Najwyższego przyjmuje się, że dla włączenia do pracowniczego ubezpieczenia społecznego i pozostawania w nim niezbędna jest przynależność do tej grupy podmiotów, które wykonują zatrudnienie w ramach stosunku pracy, a więc w warunkach faktycznego i rzeczywistego realizowania elementów charakterystycznych dla tego stosunku, a wynikających z art. 22 § 1 k.p. Stosownie do tego przepisu przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca - do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem. Elementami, bez istnienia których stosunek prawny nie może być uznany za stosunek pracy są więc:

- 1) osobiste wykonywanie przez osobę zatrudnioną pracy zarobkowej (za wynagrodzeniem),
- 2) na rzecz podmiotu zatrudniającego, a zatem "na ryzyko" socjalne, produkcyjne i gospodarcze (ekonomiczne) tego podmiotu,
- 3) w warunkach podporządkowania jego kierownictwu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 2010 r., II UK 357/09, OSNP 2011, nr 19-20, poz. 258).

Mając na uwadze dotychczas poczynione rozważania prawne należy podkreślić, że w realiach niniejszej sprawy Sąd Okręgowy w celu dokonania kontroli prawidłowości zaskarżonej decyzji organu rentowego musiał zatem badać, czy pomiędzy ubezpieczonym a płatnikiem składek istotnie doszło do realizacji stosunku pracy w warunkach określonych w art. 22 k.p.

W tej sytuacji do Sądu należało przeprowadzenie oceny, czy analizowany stosunek prawny nosił konstytutywne cechy stosunku pracy.

W tym celu Sąd zbadał, czy wnioskodawczyni osobiście świadczyła pracę podporządkowaną pracodawcy (pod kierownictwem pracodawcy) w sposób ciągły, odpłatny, na rzecz i ryzyko pracodawcy. Dokonanie powyższego ustalenia miało bowiem znaczenie dla objęcia wnioskodawcy obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi: emerytalnym, rentowymi, chorobowym oraz wypadkowym z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę.

Zdaniem Sądu analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego prowadzi do wniosku, że wnioskodawczyni w spornym okresie zatrudnienia miała zawartą umowę o pracę, ale nie wykazała, by faktycznie ją wykonywała w ramach pracowniczego podporządkowania. Przede wszystkim w toku niniejszego postępowania nie zostały złożone dokumenty z których wynikałoby, że wnioskodawczyni świadczyła pracę w ramach podporządkowania pracowniczego. Z zebranego materiału dowodowego nie wynika przede wszystkim, aby I. K. była rozliczana z czasu pracy, czy też była zobligowana do podpisywania list obecności. Co więcej, z zebranego materiału dowodowego wynika, że to jedynie od woli wnioskodawczyni zależało ile godzin dziennie spędzi przy wykonywaniu powierzonych jej obowiązków i co istotne, gdzie je wykona (np. we własnym domu). Nikt nie kontrolował czasu pracy wnioskodawczyni i jego wykorzystania. Jak przyznała wnioskodawczyni realizowała określone zadanie i była rozliczana tylko z jego efektu czyli rezultatu wykonania określonego zadania a nie ze sposobu działania. Umowa o pracę jest umową starannego działania a nie umową rezultatu. Podkreślić także należy, że jakkolwiek wnioskodawczyni pozostawała w stałym kontakcie ze współnikiem spółki tj. T. K., to jednak zależność ta nie znajduje jakiegokolwiek oparcia w obowiązujących przepisach. Trudno zatem mówić w rozpatrywanej sprawie o podporządkowaniu pracownika co do miejsca, czasu pracy i wykonywanych obowiązków oraz rozliczania go z powyższego.

Reasumując, zdaniem Sądu Okręgowego, elementem charakterystycznym umowy o pracę, którego analizowany stosunek pracy na pewno nie zawierał, było wykonywanie pracy w ramach podporządkowania pracowniczego. Przede wszystkim zwrócić należy uwagę na to, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie potwierdza, aby płatnik kierował pracą wnioskodawczyni, w szczególności, aby wskazywał na konkretne zadania do realizacji związane z powierzonym stanowiskiem pracy, oraz aby zakreślał konkretne terminy wykonania poszczególnych zadań. Jest to istotne, jeżeli uwzględni się, że zatrudnienie pracownicze odwołuje się do staranności, a nie rezultatu. Ze zgromadzonego materiału dowodowego nie wynika także, aby polecenia co do bieżącego wykonywania pracy były wydawane przez płatnika. Brak dowodu, że płatnik stosował jakkolwiek sposób rozliczenia z wykonania zadań przez wnioskodawczynię.

Konstatacja ta jest ważna, gdy założyć się, że pracy pod kierownictwem w myśl art. 22 § 1 k.p., jest jedną z najważniejszych cech w procesie typizacji charakteru stosunku prawnego łączącego strony (wyrok SN z dnia 20.03.1965 r., III PU 28/64, OSNCP 1965, nr 9, poz. 157).

Jasne przy tym jest, że cechy podporządkowania pracowniczego mogą być w określonym zakresie charakterystyczne również dla zobowiązań cywilnoprawnych, a nadto, że mogą występować z różnym nasileniem (zob. wyrok SN z

dnia 10.10.2003 r., I PK 466/02 Pr. Pracy 2004, nr 3, s. 35). Zatem zasadne jest rozważenie reguły umożliwiającej rozróżnienie, czy dany stan faktyczny charakteryzuje się podporządkowaniem pracowniczemu, czy też więź łącząca strony nosi znamiona innej zależności (zbliżonej do kierownictwa pracodawcy). Ma to znaczenie, gdy weźmie się pod uwagę, że umowa mająca za przedmiot świadczenie pracy nie może mieć mieszanego charakteru, łączącego elementy umowy o pracę i umowy cywilnoprawnej (Wyrok SN z dnia 23.01.2002 r., I PKN 786/00, OSNP 2004, nr 2, poz.23. Z. K., Rodzaje kontraktów menedżerskich, (...) 1999, nr 7, s. 12).

W konsekwencji dla oceny zobowiązania pracowniczego drugoplanowe znaczenie ma nazwa umowy oraz deklarowana w chwili jej zawarcia treść. Ważne jest, w jaki sposób strony kształtują więź prawną w trakcie jej trwania. Zważywszy, że ustawodawca nie zdecydował się na wskazanie dla stosunku pracy elementów przedmiotowo istotnych, zrozumiałe jest, że klasyfikacja doniosłości cech charakterystycznych zobowiązania pracowniczego jest problematyczna. Mimo to za prawidłowy należy uznać pogląd podkreślający konieczność występowania kierownictwa pracodawcy w stosunkach pracy. Więż tą cechuje praca pod kierownictwem, które stanowi element sine qua non każdego zatrudnienia pracowniczego. Formułując tą tezę nie można pomijać, że kierownictwo pracodawcy w procesie rozróżniania reżimów umownych ma niewątpliwie pierwszoplanowe znaczenie. Jest tak dlatego, że nie występuje ono przy umowach cywilnoprawnych. Słuszne jest zatem stanowisko, zgodnie z którym kierownictwo pracodawcy jest jedyną cechą rzeczywiście odróżniającą stosunek pracy od umów cywilnoprawnych (Z. Hajn, glosa do wyroku SN z dnia 16.12.1998 r., II UKN 394/98, OSP 2000, nr 12, poz. 177).

Zdaniem Sądu Okręgowego nie ma wątpliwości, że umowa o pracę sporządzona przez wnioskodawczynię i płatnika składek miała charakter fikcyjny. Stanowisko takie uzasadniają ustalone okoliczności faktyczne. Wnioskodawczyni oraz płatnik nie wykazali, że w ramach zawartej spornej umowy o pracę doszło do nawiązania i realizacji stosunku pracy w ramach podporządkowania pracowniczego.

Wskazać należy, że zgodnie z art.83§1 k.c. w zw. z art.300 k.p. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Z czynnością prawną pozorną mamy do czynienia wówczas, gdy występują łącznie, następujące warunki: oświadczenie woli musi być złożone tylko dla pozorów, oświadczenie woli musi być złożone drugiej stronie, adresat oświadczenia woli musi zgadzać się na dokonanie czynności prawnej jedynie dla pozorów, czyli być aktywnym uczestnikiem stanu pozorowości. Pierwsza i zasadnicza cecha czynności pozornej wyraża się brakiem zamiaru wywołania skutków prawnych, jakie prawo łączy z tego typu i treścią złożonego oświadczenia. Jest to zatem z góry świadoma sprzeczność między oświadczonymi a prawdziwymi zamiarami stron, czyli upozorowanie przez strony na zewnątrz i wytworzenie przeświadczenia dla określonego kręgu (otoczenia), nie wyłączając organów władzy publicznej, że czynność o określonej treści została skutecznie dokonana. Jednakże zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, wyrażonym w wyroku z 14 marca 2001 roku (sygn. akt III UKN 258/00, OSNAP 2002/21/527), nie można przyjąć pozorowości oświadczeń woli o zawarciu umowy o pracę, gdy pracownik podjął pracę i ją wykonywał, a pracodawca świadczenie to przyjmował. Nie wyklucza to rozważenia, czy w konkretnym przypadku zawarcie umowy zmierzało do obejścia prawa (art.58§1 k.c. w związku z art. 300 k.p.).

W wyroku z dnia 2 lipca 2008 roku (II UK 334/07, Lex nr 531865) Sąd Najwyższy wskazał, iż w sytuacji, gdy wolą stron zawierających umowę było faktyczne nawiązanie stosunku pracy i doszło do świadczenia pracy za wynagrodzeniem, sama świadomość jednej ze stron umowy, a nawet obu stron, co do wystąpienia w przyszłości zdarzenia uprawniającego do świadczeń z ubezpieczenia społecznego, nie daje podstawy do uznania, że umowa miała na celu obejście prawa. Ocena taka nie odnosi się jednak do sytuacji gdy podejmowane czynności w ramach zawartej umowy o pracę nie mają na celu rzeczywistej realizacji tej umowy, a jedynie uwiarygodnienie jej świadczenia – innymi słowy są czynnościami pozornymi, fikcyjnymi - pracownik udaje, że wykonuje jakieś czynności jedynie po to, aby stworzyć dowody jej świadczenia.

Tytułem do ubezpieczenia, z którym przepisy prawa ubezpieczeń społecznych łączą podleganie ubezpieczeniu i prawo do świadczeń, miało być w przedmiotowej sprawie zatrudnienie, jako wykonywanie pracy w ramach stosunku pracy. Nie jest istotne przy tym, czy strony miały realny zamiar zobowiązania się – przez pracownika do wykonywania pracy a przez pracodawcę do przyjmowania tego świadczenia i wypłacania wynagrodzenia, lecz to czy zamiar taki został w

rzeczywistości zrealizowany. Pozorność wyraża się w braku zamiaru wywołania skutków prawnych i jednoczesnym zamiarze stworzenia okoliczności mających na celu zmylenie osób trzecich. Istotne znaczenie ma niezgodność między aktem woli a jego uzewnętrznieniem. Założeniem unormowania jest zgoda drugiej osoby na złożenie oświadczenia woli dla pozorów.

Ocena realizacji zawartej przez I. K. płatnika umowy o pracę wskazuje na to, że strony zawarły umowę o pracę, której nie miały zamiaru realizować. O pozorności umowy o pracę wnioskować należy z całokształtu okoliczności dotyczących momentu zawarcia umowy, jak i przez pryzmat zdarzeń późniejszych. Nie sposób również pominąć okoliczności, że spółka nie było stać na zatrudnienie pracownika z tak wysokim wynagrodzeniem jakiego wskazano w sporządzonej umowie o pracę. Płatnik nigdy nie osiągnął zysku ani nawet obrotów pozwalających na wypłacenie w dłuższej perspektywie tak wysokiego wynagrodzenia. Spółka poza wnioskodawczynią nie zawarła żadnych umów o pracę.

W ocenie Sądu nie ma żadnych obiektywnych dowodów potwierdzających wykonywanie przez wnioskodawczynię pracy na podstawie umowy o pracę. Czynności jakie wykonywała wnioskodawczyni nie były wykonywane w ramach reżimu pracowniczego.

W świetle poczynionych ustaleń faktycznych należy stwierdzić, że mamy do czynienia z pozornością oświadczeń woli w zawarciu umowy o pracę przez płatnika, a I. K. .Celem działania stron nie było bowiem świadczenie pracy w ramach stosunku pracy i uzyskiwanie z tego tytułu wynagrodzenia, a jedynie osiągnięcie innych korzyści, które prawo wiąże z istnieniem stosunku pracy.

Głównym celem zawarcia umowy o pracę winno być nawiązanie stosunku pracy, a jedynie rezultatem i pośrednim celem zatrudnienia jest uzyskanie wskazanych korzyści. Podkreślić przy tym należy, że zarówno przepisy prawa pracy, prawa ubezpieczeń społecznych, jak i przepisy ustrojowe pozwalają kształtować elementy stosunku pracy zgodnie z wolą stron.

Wobec powyższego Sąd uznał, że zaskarżona decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych ustalająca niepodleganie przez I. K. w okresie od 1 września 2015 r. do 21 grudnia 2015 r. ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę jako pracownik u płatnika składek (...) Sp. z o.o. odpowiada prawu i na podstawie art.477¹§1 k.p.c. oddalił odwołanie, o czym orzekł w punkcie 1 sentencji wyroku.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art.98 k.p.c., zgodnie z zasadą odpowiedzialności stron za wynik postępowania. Sąd zasądził od I. K. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. na rzecz kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Sąd ustalił powyższą kwotę, stosownie do treści § 9 ust.2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018 roku, poz.265).

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć wnioskodawczyni.

S.B.